

Emigreren naar Denemarken voor een langgekoesterde droom

Vanaf dag één goed gevoel

Ze hadden direct een klik met het melkveebedrijf in Varde. Jeffrey en Pauline Brode wilden maar één ding: een eigen boerderij, en het liefst met jerseykoeien. De crisis in Denemarken bood hun die kans en in 2013 emigreerde het jonge stel naar Varde.

tekst **Tijmen van Zessen** foto-impressie www.veeteelt.nl

Nog steeds moeten ze zichzelf weleens in de arm knijpen om er zeker van te zijn dat ze niet dromen. Het contrast kan bijna niet groter: verhuizen van een flatje in de Randstad naar een fraai gelegen melkveebedrijf in Denemarken.

In 2013 emigreerden Jeffrey (28) en Pauline (30) Brode naar het Deense Varde. Ze melken er 140 jerseykoeien op een areaal van 90 hectare, waarvan 70 in eigendom. 'We waren nog nooit in Denemarken geweest, ik dacht zelfs dat we met de boot moesten', herinnert Jeffrey zich nog goed. 'Met dit bedrijf hadden we meteen een klik. De mooie ligging langs het water, de ruime huiskavel en jerseykoeien in de stal, het plaatje was ideaal.'

Jeffrey en Pauline komen geen van beiden van een melkveebedrijf. Toch wist het jonge stel heel zeker dat het boerenbestaan voor hen was weggelegd. 'Mijn hele jeugd bracht ik door bij boeren in de buurt en ik heb jaren bij een boer gewerkt. Ik ben altijd gedreven geweest om boer te worden', vertelt Jeffrey, glimlachend van oor tot oor. Pauline studeerde in Nederland communicatie en had een goede baan, maar kreeg het 'koeienvirus' van haar man te pakken.

Hoe is het om, zonder achtergrond in de landbouw, al je schepen achter je te verbranden en je in een Deens avontuur te storten? 'Natuurlijk zei iedereen dat ik er een te romantisch beeld bij had en ik wist

ook dat dit leven bestaat uit keihard werken', vertelt Pauline. 'Toch hebben we geen moment heimwee gehad, vanaf dag één voelde het goed. En we wilden dit al heel erg lang.'

Kans door crisis

Veeteelt beschreef de zoektocht van het jonge stel in de kerstspecial van 2010. Eerst zochten ze in Nederland, later in Frankrijk en uiteindelijk via een emigratiebegeleider in Denemarken. Omdat Jeffrey en Pauline moesten starten met een klein kapitaal – in Nederland hadden ze weinig te verkopen – was Denemarken eigenlijk de enige serieuze optie om een bedrijf te kopen. 'De halvering van de grondprijzen was voor ons een voordeel. De crisis bood ons eigenlijk een kans', vertelt Jeffrey. Samen met Pauline bezocht hij diverse bedrijven die te koop stonden, waarvan een aantal vanwege een faillissement. 'Op sommige bedrijven zag je dat het onderhoud al jaren was verwaarloosd, overal lag mest, er stonden trekkers met lekke banden en de koeien liepen op slechte poten.' Het ruime aanbod bedrijven gaf Brode de gelegenheid om de krenten uit de pap te halen. De gebouwen op het bedrijf in Varde waren betrekkelijk nieuw, alleen het voerhek was toe aan renovatie. De bankmedewerker die de verkoop moest afwikkelen, hielp Jeffrey en Pauline met hun

Jeffrey en Pauline Brode

Niet van boerenkomaf en met beperkte middelen naar Denemarken emigreren. Jeffrey en Pauline Brode stortten zich in 2013 in een groot avontuur.

Aantal koeien:	140
Melkproductie per dag:	23 kg 6,0 4,0
Hoeveelheid land:	90 hectare
Krachtvoergift:	5,2 kg per dag

financiering. 'In Denemarken kun je zeventig procent van de financiering aanvragen bij een kredietvereniging. De rente op die lening is laag, variërend van 0,5 tot 1,5 procent. De rest hebben we bij de bank geleend tegen 4,5 procent rente.'

De bank was het jonge stel goed gezind, zo ondervonden ze. 'Er waren zeker gegadigden met meer vermogen. Wij hadden geen ervaring en al evenmin een ondernemingsplan. We waren er wel van overtuigd dat we dit wilden en hebben dat blijkbaar goed kunnen overbrengen', stelt Jeffrey. De bank had wel haast en gaf de boeren in spe weinig bedenktijd. Maar dat deerde niet; de kogel was snel door de kerk en een week na het gesprek waren Jeffrey en Pauline al aan het verhuizen.

Spannend moment

Een half jaar later kwam de bankmedewerker op bezoek om te kijken hoe het ging. 'Voor ons was het een heel spannend moment, maar gelukkig maakten we een goede start. Er bleef zelfs een kleine winst over, dat hadden we vooraf nooit durven dromen. De melkprijs was goed en de productie van de koeien was gestegen van 16 naar 23 kilo melk per koe per

Jeffrey en Pauline Brode

De productie wist Brode op te schroeven van 16 naar 23 liter melk per koe per dag

Brode bouwde de oude aanbindstal om tot jongveeafdeling

De jersey's gaan volgens Jeffrey efficiënt om met voer

dag', vertelt Jeffrey trots. De forse toename in melkproductie bereikten Jeffrey en Pauline door eiwitrijker krachtvoer te verstrekken, maar vooral ook door het krachtvoer meer op koeniveau te sturen. Jeffrey: 'Wij sturen het voer meer via krachtvoerautomaten. De verse en de hoogproductieve koeien krijgen zo een afgestemde hoeveelheid brok.'

Het eerste half jaar wilde hij aanvankelijk nog zo min mogelijk aan de bedrijfsvoering veranderen. Eerst maar eens wennen aan de nieuwe situatie, zo luidde het mantra. Maar na een half jaar nodigde hij mensen uit om te bespreken hoe het anders kon. Hoe er meer uit de veestapel was te halen dan 16 kilo melk per koe.

Jersey op één voor economie

Brode voert zijn jersey's een mix van graskuil en maaskuil, aangevuld met het plantaardige vet BergaFat, mineralen en kruit. 'Eerst dachten we nog het quotum niet vol te melken, maar uiteindelijk hebben we nog 80.000 kilo quotum moeten bijkopen', weet Jeffrey.

Inclusief soja voert Brode dagelijks 5,2 kilo krachtvoer per koe. De 23 kilo melk die daarvoor terugkomt, bevat 6 procent vet en 4 procent eiwit. Om aan dezelfde kilo's vet en eiwit te komen bij een vetgehalte van 4 procent en een eiwitgehalte van 3,60 procent zou de productie 30 kilo melk per koe per dag moeten zijn. En bij 30 kilo melk komt het krachtvoerconsumptie neer op 17,3 kilo per 100 kilo melk. 'De jersey is economisch gezien het beste ras. Het gaat efficiënt om met het voer en

ook de veeartskosten zijn laag. De dieren hebben goede benen en geen afkalfproblemen.'

Melkziekte heeft Brode in anderhalf jaar slechts drie keer bij de hand gehad. 'Het enige probleem met de jersey is de afzet van stierkalveren. Ik schiet de stiertjes dood, omdat ze niets waard zijn', vertelt Jeffrey. Hij overweegt de inzet van gesekt sperma, zodat er geen jerseystiertjes meer geboren worden. Door vervolgens het ondereind van de veestapel met vleesstieren te dekken, komen de daaruit geboren kalveren wel in aanmerking voor de vleeskalverhouderij.

Twijfelen aan jezelf

Jeffrey en Pauline praten over het bedrijf alsof ze er al jaren boeren. Maar hoe hielden ze zich staande als nieuwe melkers in een vreemd land? 'Je weet dat er weleens een kalfje doodgaat, maar als je nieuw bent, ga je wel eerder aan jezelf twijfelen. Vorig jaar januari hadden we last van diarree onder de kalveren. Jerseykalveren zijn daar in de winter heel gevoelig voor, daarom geef ik ze tijdens koude maanden drie keer daags melk', vertelt Pauline.

Ook de taal was in het begin wel wennen. Bijvoorbeeld als je bij de tandarts moet uitleggen waar je last van hebt. 'In het begin voelde ik me net een Nederlander met een Turks accent', lacht Pauline. Samen met Jeffrey volgt ze vier uur in de week een cursus Deens en inmiddels kunnen ze zich aardig redden.

Op zakelijk gebied krijgt het jonge stel informatie van het Landbrugscenter. Vol-

gens Jeffrey en Pauline is het adviesbureau vergelijkbaar met een accountant. 'Met tienduizend euro per jaar is het een flinke kostenpost, maar je hebt het in de opstartfase gewoon nodig', stelt Jeffrey beslist. Bij het centrum hielpen ze hem bijvoorbeeld met het teeltplan waarin de hoeveelheid drijf- en kunstmest werd uitgerekend. 'Dat stuur je hier zo door naar de loonwerker, die het invoert in zijn gps-kaart en daarmee aan de slag kan.'

Doen wat je leuk vindt

Jeffrey en Pauline besteden het werk op het land volledig uit, ze concentreren zich op het werk in de stal. Pauline melkt en voert de kalveren, terwijl Jeffrey de boxen schoonmaakt, de koeien voert en insemineert en de kuilen blootlegt. Ze zijn inmiddels goed op elkaar ingespeeld en hebben 's morgens om half tien alles aan kant. In de middag is er tijd voor klusjes. 'Er is veel werk verzet in anderhalf jaar tijd. We hebben een oude aanbindstal omgebouwd tot jongveestal, de voergang gecoat en het voerhek bij de melkkoeien omhoog gezet', somt Jeffrey een deel van zijn werkzaamheden op.

De vraag of er nog vrije tijd overblijft, is bijna ongepast aan een tafel waar twee mensen zitten die zichtbaar genieten van hun vak. 'In het begin wil je helemaal geen vrije tijd, er moet gewoon heel veel werk gebeuren. En nog steeds is er altijd wel wat te doen. We zullen er nooit rijk van worden, maar als je doet wat je leuk vindt, hoeft je nooit meer te werken.'

In de zomer kunnen de koeien naar buiten

